

Predgovor

Red Hat Linux je danas najpopularnija distribucija Linuxa. Pokazao se kao robustan, pouzdan operativni sistem koji može da se izvršava na različitom hardveru, od PC računara, do velikih centralnih računara. Linux uopšte, a posebno Red Hat Linux, vrlo je moćan operativni sistem koji se može koristiti na serverima preduzeća ili na radnim stanicama za tipične korisničke aplikacije. Za one koji su nezadovoljni pouzdanošću drugih komercijalnih operativnih sistema, Red Hat Linux je prijatna alternativa.

Kako je knjiga organizovana

Knjiga je podeljena na pet delova. U svakom se obrađuje specifično područje funkcionalnosti u tipičnom Red Hat Linux sistemu.

Prvi deo — Administriranje mreža i sistema

U ovom delu opisujemo dužnosti administratora sistema. U prvom poglavlju objašnjavamo uobičajene administrativne poslove, kao što su instaliranje serverskog softvera i aplikacija, rad s korisničkim nalogima i pravljenje rezervnih kopija, odnosno obnavljanje sistema iz njih, a razmotrene su i mnoge druge teme. U drugom poglavlju detaljno obrađujemo planiranje i pravljenje mreže, kao i planiranje bezbednosti, odnosno oporavka sistema posle havarije. Poglavlje 3 vas vodi kroz instaliranje Red Hat Linuxa na lokalnom, odnosno na udaljenom sistemu. U poglavlju 4 objašnjavamo sistem datoteka Red Hat Linuxa i uređaje za skladištenje podataka. Poglavlje 5, poslednje iz prvog dela, obuhvata konfiguracione datoteke sistema i mreže, kao i njihovu upotrebu.

Drugi deo — Mrežne usluge

U ovom delu knjige saznaćete za mrežne usluge Red Hat Linuxa. U šestom poglavlju objašnjavamo skup protokola TCP/IP i njegovo konfigurisanje u sistemu. U poglavlju 7 govorimo o tome kako se podešava mrežni sistem datoteka (NFS). U poglavlju 8 opisujemo mrežni informacioni sistem (NIS) i dajemo uputstva za njegovo podešavanje. Ako imate računare koji rade pod Windowsom, u poglavlju 9 naći ćete uputstva za povezivanje Red Hat Linuxa s mrežom Windows računara. U poslednjem poglavlju iz ovog dela objašnjavamo kako da povežete Red Hat Linux s računarima koji rade pod operativnim sistemima kompanije Apple.

Treći deo — Internet usluge Red Hat Linuxa

Internet usluge su malo drugačije od ostalih mrežnih usluga koje se koriste u internoj mreži. U poglavlju 11, kojim započinje ovaj deo, objašnjavamo Internet usluge i konfiguracione datoteke za usluge xinetd i paket TCP Wrappers. Svaki računar na Internetu ima IP adresu i ime domena. Za prevođenje imena u brojeve zadužen je sistem imena domena (DNS), o kome govorimo u poglavlju 12. U poglavlju 13 objašnjavamo protokol za prenos datoteka FTP i dajemo uputstva za njegovo instaliranje i konfigurisanje. Slanje i primanje poruka e-poštom postalo je tako uobičajeno da se i ne sećamo

vremena kada ga nije bilo. U poglavlju 14 objašnjavamo usluge e-pošte. Na kraju ćete naći uputstva za podešavanje Web servera. Poglavlje 15 opisuje Apache, jedan od najpopularnijih savremenih servera.

Četvrti deo — Održavanje sistema

Cilj ovog dela knjige je da vas uvede u osnovne poslove održavanja sistema koji obezbeđuju njegov optimalan rad. U poglavlju 16 objašnjavamo uslugu Red Hat Network, pomoću koje Red Hat omogućava da sistem stalno održavate ažurnim. Možete da registrujete sistem kod Red Hata, a zatim da redovno primate obaveštenja o novim programima i ispravkama. U poglavlju 17 objašnjavamo kako se nadograđuje i prilagođava jezgro operativnog sistema. U poglavlju 18 pokazujemo kako se koristi komandna linija za obavljanje svih administrativnih poslova. U poglavlju 19 naći ćete uputstva za automatizovanje poslova pomoću skriptova. Poglavlje 20 se bavi nadgledanjem performansi sistema. Pravljenje korisničkih naloga i grupa osnovni je posao administratora sistema, a taj postupak prikazujemo u poglavlju 21. U poglavlju 22 opisujemo neophodne korake za pravljenje rezervnih kopija i objašnjavamo kako se sistem iz njih obnavlja. Poslednje poglavlje ovog dela, poglavlje 23, sadrži uputstva za instaliranje i nadograđivanje softverskih paketa.

Peti deo — Bezbednost i otklanjanje problema

Održavanje bezbednosti sistema je osetljiv posao. U većini poglavlja iz ovog dela govorimo o bezbednosti, počev od poglavlja 24, u kome iznosimo osnove. U poglavlju 25 govorimo o lokalnoj bezbednosti, tj. bezbednosti na nivou pojedinačnog računara. U poglavlju 26 naći ćete objašnjenja zaštitne barijere i bezbednosti na Internetu, kao i upozorenja na rizike koje preuzimate kada se povežete u Mrežu. U poglavlju 27 razmatramo načine nadgledanja i sprečavanja zloupotrebe sistema pomoću alatki iz standardne instalacije Red Hat Linuxa. Poslednje poglavlje ovog dela opisuje probleme s kojima se možete susresti tokom normalnog rada sistema, kao i korake koje treba da preduzmete da biste ih rešili.

Kako da koristite ovu knjigu

Namera nam je bila da u knjizi iznesemo dovoljno detalja o Red Hat Linuxu da biste u njoj uvek pronašli odgovor. Već ste videli da je knjiga sastavljena iz više delova što omogućava da lakše pronađete traženu temu. Knjigu, dakle, ne morate čitati redom, već je možete koristiti kao priručnik kad god vam zatreba odgovor na neko pitanje.

Sličice u knjizi

Obratite pažnju na sledeće sličice koje se pojavljuju u tekstu. One će vam pomoći da najbolje iskoristite knjigu.

Specijalne informacije ili savet.

Upozorenje na moguće probleme i greške.

Putokaz ka srodnim informacijama u nekom drugom odeljku ili poglavlju knjige.

Zanimljivi ili važni detalji u vezi s razmatranom temom.

Obaveštenje o srodnom materijalu na CD-u koji dobijate uz knjigu.

Označavanje

U tekstu ove knjige koristićemo posebno označavanje da bismo vam objasnili kako da nešto uradite na računaru.

- u *Kurzivom* su označeni novi pojmovi. Tako su označeni i argumenti koje treba da zamenite stvarnim vrednostima – iz konteksta će vam biti jasno kada se radi o argumentu, a kada o novom pojmu.
- u Komande koje treba da upišete ispisane su **polucрно**.
- u Neproporcionalnim fontom ispisane su komande, opcije i argumenti da bi se razlikovali od ostalog teksta.
- u Kombinacije tastera koje treba da pritisnete prikazane su kao u sledećem primeru: Ctrl-Alt-Delete znači da istovremeno treba da pritisnete sva tri tastera.
- u *Pritisnuti miša* znači jednom pritisnuti levi taster miša. *Dvostruki pritisak* znači da levi taster miša treba da pritisnete jednom, a zatim odmah još jednom. *Pritisnuti desni taster* znači da treba jednom da pritisnete desni taster miša. *Prevlačiti* znači da treba da pritisnete levi taster miša i da ga ne puštate dok vučete pokazivač.